

בית כנסת קיבוץ גלילות
נוסד 1975 רז"ה האזנים ויגר 5 ראשיל"צ

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בראשות הרח"ג חנן קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטירין: "נחמו נחמו עמי"

שבת נחמו / א"א צדקתך
יום ה' התרת נדרים (ראשונה)
שבת שלום!

וְאֵת חֲנָן

הדלקת נרות: 19:12

מוצאי שבת: 20:10

מוצאי שבת ר"ת: 20:44

חג האהבה

אז בכל זאת על איזו אהבה מדובר בט"ו באב, אז הנה הכל מהשורש, בגדול הסיפור של ט"ו באב מתחיל בזה שבשבט בנימין מתנהגים כמו בסדום ועמורה, התעללות שם היא קוד חברתי לגיטימי, שאר העם לא עובר על זה בשתיקה ועם ישראל מחרים את שבט בנימין, וכולם נשבעים שלא יתחתנו איתם, הם יוצאים למלחמת חורמה בתופעה, כחצי מליון שולפי חרב, [ללא תומכי לחימה] יותר מכל הכח הצבאי של מדינת ישראל היום כולל מילואים בגיוס מלא, לא נאריך בתיאור הקרבות אבל בסופו של תהליך נשאר משבט בנימין בסך הכל שש מאות איש, השמדה כמעט טוטאלית, ופתאום עם ישראל, תופס מה הוא עשה...

ואז, ויבא העם בית אל, וישבו שם עד הערב לפני ה', וישאו קולם ויבכו בכי גדול, ויאמרו למה ה'? היתה כזאת להפקד היום שבט מישראל? וינחמו בני ישראל, וישלחו כל העדה וידברו אל בני בנימין, ויקראו להם לשלום... ויאמרו זקני העדה מה נעשה לנותרים, ואנחנו לא נוכל לתת להם נשים, כי נשבענו ארור נותן אשה לבנימין.

אז נמצא הפתרון, בימי החגים כשהבנות יוצאות, בני בנימין "יחטפו בנות", וילכו איתם אל ארץ בנימין.. [הם לא יקימו בתים ליד ההורים של האשה כדי שלפחות יהיה קצת נחת], הם צריכים להקים את ערי בנימין שזה מרחק כמה ימי רכיבה, והפסוקים ממשיכים והיה כי יבואו אביהם או אחיהם לריב עם בני בנימין על החטיפה, יהיה תפקידם של זקני העם להרגיע את הרוחות, ולומר להורים "חוננו אותם" "למעננו" חמלו על בני בנימין, זה חג ההקרבה.

מצב שבו חוטפים את הבת שלך הוא לא נעים בכלל, זו הקרבה עצומה לשתוק, בטח אם לוקחים אותם לארץ אחרת, בטח אם רק אתמול חשבת על החוטף הזה, שהוא לא יותר טוב מהסדומיים, מי היה מסכים???

ט"ו באב הוא החג הנגיבי של יום ט באב, אם יום ט באב נקבע בגלל שנאת חינוס, יום ט"ו באב הוא יום של אהבת אחים, היום בו התפכחנו והבנו, שאפילו אם יחטפו את הילדים, אנו נשתוק כי זה למעננו, נראה לכם שחוגגים את האהבה שבחטיפת ילדות, האהבה שאנחנו חוגגים היא על ההפנמה של עם ישראל שכולנו אחד, שהקיום וההצלחה של שבט אחר הוא חובתי, ולמעני אני עושה את זה, כי אני אוהב את אחי, גם אם נראה לי שהוא השפל שבמין האנושי, ומתנהג כמו בסדום ועמורה, אני אוהב אותו ומקריב את אושרי למעננו, זו אהבה!! (הרח"ג ניר אריאל שליט"א)

שתשמחו ואפילו תשתוללו, הרגשתי באוויר כבר הרבה זמן שלחברה שאנו חיים בה יש בהחלט מה לשפר ביחס שבין אדם לחברו, אבל מה שהבהיר לי בצורה חד משמעית באיזה מדרון אנחנו נמצאים, זה כששמעתי לראשונה על החג הזה של "יום מעשים טובים".

אני בטוח שהתכוונו לטוב וחשוב לי לא לשפוט, אבל אין לכם מושג כמה נבהלתי, זה פשוט מפחיד לחיות בחברה שחוגגת "יום מעשים טובים" זה נשמע לי כמו זאבי אדם שמכריזים על יום ארוחות צמחוני, בא לי לבכות מעצם הרעיון, ותעשו לי טובה אם הילדים שלכם לומדים בבית ספר שבו מציינים את יום המעשים הטובים, לא חשוב הכסף, יעלה כמה שיעלה, פשוט תשלחו עכשיו כח חילון מיוחד, שיפרוץ ויחלץ אותם משם, אני מחכה.

כן, אם אתם זאבים חשוב מאד שתשמרו את יום הצמחונות אפילו בקפדנות, מי יודע אולי זה יתניע משהו, אי אפשר לדעת, כנ"ל לגבי יום מעשים טובים, והוא הדין לגבי חג האהבה אם את/ה זורק צלחות בבית, השתדל נא ביום הזה לזרוק פרחים, אם את/ה מקפיד/ה שלא לחייך (כדי שלא יראו את שיני הזאב) אז ביום הזה תתאמצו קצת יותר לשמוח ולשמה, אם בחיים לא קנית מתנה, אז באמת עשה טובה לפחות...

אני שומע את ההוא שצועק, אבל כבוד הרב, זה חג יהודי מהמקורות! מה לא? אני מניח שתופתעו אבל ט"ו באב, חג האהבה אינו מדבר כלל על האהבה שבין בני הזוג, ועל הקשר הנפלא שבין הבעל והאשה, שכן מצד האמת, בבית תקין, חג כזה נחגג בכל יום, מי שנזכר לאהוב לפי חגים מצבו עגום, לא פחות ממי שחוגג יום מעשים טובים...

הנה מודל יהודי אותנטי לחג האהבה: רבי חייא כל פעם שיצא לשוק, אם היה מוצא משהו מתאים, היה קונה אותו מתנה לאשתו, והיה עוטר לה את זה בסודר שעל ראשו, ומגיש לה, חשוב שתרגישו את העוצמה שבסיפור, חוץ מעצם האכפתיות והמחשבה שבלחפש לה משהו, זה הרי עוד בעידן של טרום העטיפות והצלופנים, אין מושג כזה בעולם עטיפה, הרי בעוני של אז, הכל תכליתי לחלוטין, ולחשוב לעטוף כדי שתהיה הפתעה, זה שילוב מדהים בין רגישות לגאונות, ולהוריד בשביל זה את הסודר שעל ראשו כדי לעטוף, זו ענווה עצומה ואהבה אין סופית..

"ואתחנן אל ה'": שאלו את החפץ חיים מה הזכות המיוחדת שהיתה לאמו שזכתה לבן גדול הדור שכזה? לקח הרב ספר תהלים שבביתו, פתח אותו ואמר להם: אתם יודעים מדוע הדפים שבספר בלויים, זה מרוב הדמעות שאמי הזילה על הספר כדי שבנה יצא תלמיד חכם.

ישנם המחזירים אחרי רבנים ואדמו"רים שיברכו את בניהם שיגדלו בתורה, בוודאי שטוב וכדאי לקבל ברכה מצדיקים אבל צריך לדעת שלא לשכוח את העיקר, כי כשאדם מתחזק בעבודת השם יתברך ומתפלל מקירות ליבו זו ברכה הגדולה ביותר עבורו.

וסיפר יהודי פשוט קובע עתים לתורה, שהיתה לו בת שלמדה בבית ספר חרדי וכשהגיע זמנה להינשא לא הצליחה בשידוכים עד שהגיעה לגיל מבוגר ומיום ליום התאחר הזמן. יום אחד למדו בשיעור את דברי הגמרא (ברכות) ששערי דמעה לא ננעלו, ומה שדמעות יכולות לפעול בשמים.

מה עשה? באותו לילה כשכולם הלכו לביתם ביקש מגבאי בית הכנסת את המפתחות לשהות שם. סגר על עצמו את דלתות בית הכנסת, פתח את שערי ההיכל ובכה בדמעות שלישי, ואמר: רבנו של עולם, משתדל אני להתנהג בתמימות עמן, הרב שלי לימד אותי שצריך לחנך את הילדים במקום חרדי, והילדים שלי כולם לומדים במסגרת חינוך חרדי. אנא ממך תזמן לבתי את בן הזוג שמתאים לה, לאחר שסיים להתפלל מקירות לבו ובדמעות, סגר את בית הכנסת והלך לביתו.

סיפר אותו אדם שאף אחד לא היה בבית, ובעודו עולה במדרגות, כבר שמע את הצלצול של הטלפון, מיהר להיכנס לביתו ולהרים השפופרת, והנה זה שדכן מציע שידוך עבור בתו. אותו אדם ראה אור, ואכן לאחר ג' שבועות בתו התארסה עם אותו בחור. מכאן יש ללמוד שבידו של כל אדם לבטל גזירות רעות ולפעול בשמים רבות לא פחות מהצדיק אם רק יתפלל מקירות ליבו ובדמעות.

פעם בא יהודי לפני הרב ואמר לו: בשביל מה אני אתפלל לקדוש ברוך הוא? אין לו זמן בשבילי משום שהוא עסוק בכל ענייני העולם. אמר לו הרב: אתה צודק, לקדוש ברוך הוא אין זמן בגלל שהוא עסוק רק בך. ומטה אוזן לכל מילה שאתה מבקש ממנו.

"לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו" ולכאורה יש לתמוה, בשלמא לגרוע ממצוות ה' אסור, אבל מדוע אסור להיות מן המהדרין ולהוסיף על מה שציווה ה'?

והסביר המגיד מדובנא כדרכו במשל: איש אחד היה נוהג לשאול כלים משכנו, וכפעם בפעם היה מחזיר לו כפליים ממה ששאל ממנו, תחת הכף ששאל ממנו החזיר לו שתי כפות וכיו"ב. כאשר תמה המשאל על כך, היה השואל משיבו כביכול בתמימות: כשהבאתי הכף לביתי היא הרתה וילדה כף שנייה, וכן הקערה הרתה וילדה עוד קערה.

והי' היום ביקש השואל משכנו "השאלני מגורת הכסף הגדולה שלך, כי שמחה בביתנו". המשאל נעתר מיד לבקשה, משום שחשב בלבו: למחר יביא לי שתי מגורות.

עברו מספר ימים והשואל טרם החזיר את המגורה. שאל המשאל את שכנו: המגורה היכן היא. ענה לו השואל: בשעה שהבאתי את המגורה לביתי אחז בה השבץ והיא מתה. כעס השכן וצעק: הנשמע כדבר הזה, וכי מגורה מתה? השיב לו השואל בנחותא: וכי כף וקערה שמתעברות ויולדות האמנת גם האמנת, על כורחך תאמין עכשיו שמגורה יכולה גם למות.

והנמשל: "לא תוסיפו" - אל נא תצדקו יותר מדי, כדי שאחרי כן "לא תגרעו", כי כל המוסיף סופו לגרוע.

"שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד": רבי ישראל מסלנט זצ"ל ביאר את הפסוק כך, על האדם לדעת שיש והקב"ה מתנהג עמו במדת הרחמים ששם ה' מורה על רחמים, ויש שהקב"ה מתנהג עמו במדת הדין ששם אלוהים מורה על כך, אבל האמת היא שהכל הוא ה' אחד, הכל רק רחמים! אלא מה ההבדל?

יובן על פי מה שארע פעם שאחד נכנס לבית החולים וראה שלחולה אחד מעניקים מאכלים משובחים ומתנהגים עמו בכפפות של משי ואילו חולה אחר דקרו בו עם מוחטים ועם תרופות ומכות חשמל, לתומו סבר שההבדל נעוץ בטיב הרופא אבל כשהתענין התברר לו שהכל תלוי ברמת חוליו של הפצינט... והנמשל מובן.

"וההר בוער באש עד לב השמים": ההר אמר הרה"ק מקוצק בער עד שהלבבות נעשו שמים.

"אעברה נא ואראה את הארץ הטובה": המדרש מתאר בהרחבה את תפילותיו ובקשותיו של משה רבינו: באותה שעה עמד משה בתפילה עד ששמים וארץ נזדעזעו... אמר לפניו: ריבונו של עולם! אם אין אתה מכניס אותי לארץ ישראל, הנח אותי כחיות השדה, שהן אוכלות עשבים ושותות מים וחיים ורואים את העולם, כך תהא נפשי כאחת מהן! אמר לו הקב"ה: רב לך! אמר לפניו: ריבונו של עולם, אם לאו, הנח אותי בעולם הזה כעוף זה שהוא פורח בכל ארבע רוחות העולם ומלקט מזונו בכל יום ולעת הערב חוזר לקינו, כך תהא נפשי כאחת מהן! אמר לו הקב"ה: רב לך!

הקשה מרן הרב שך זצ"ל: הדברים צריכים ביאור רב, הרי כשמשה יפטר מצפה לו בעולם הבא כל טוב, אם כן מה טעם יש למשה להישאר בעולם הזה ולחיות כציפור או כחיות השדה?

ותירץ תירוצ נוקב: לכל בעל חיים יש תפקיד שעל ידו יתרבה כבוד שמים, "כל הנברא לכבודי בראתיו". משה רבינו העדיף לחיות בעולם הזה ולמלא תפקיד ולהרבות כבוד שמים, אף שיחיה כבעל חיים, מאשר לקבל שכר וליהנות בעולם הנצח! אנו צריכים להעריך ולשמוח על כל רגע שאנו חיים בעולם הזה כבני אדם, ממלאים כראוי את תפקידנו וייעודנו בעולם, ומרבים כבוד שמים!

"זכור את יום השבת לקדשו": זכור ושמור בדיבור אחד נאמר. (רש"י). כתב המגיד מדובנא זצ"ל: מצויים אנשים הרוצים להבדיל את ה"זכור" מעל "שמור". העני מעדיף את ה"שמור", שכן איננו מנהל עסקים גדולים ואינו עשוי להפסיד מאומה משמירת השבת, אולם מאידך קשה לו לקיים את ה"זכור", משום שאין לו ממון כדי לכבד את השבת בין ומטעמים,

לעומת זאת העשיר מקיים את ה"זכור" לכל פרטיו, כי איננו חסר מאומה כדי להרבות בכל מיני מטעמים ותענוגים, אולם מאידך איננו רוצה לקיים את ה"שמור" לפי שמתוך השבתת עסקיו הגדולים עשוי הוא להפסיד ממון רב.

לפיכך אמרו חכמינו, כי "שמור" ו"זכור" בדיבור אחד נאמר ואינם ניתנים כלל וכלל להבדלה. העשיר מחויב לקיים את ה"שמור", ובו בזמן חייב הוא גם לסייע לעני שיוכל גם הוא לקיים את ה"זכור". (ילקוט שבע)

"ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום": אם האדם רוצה להיות דבק בקב"ה לבלתי יסור ימין ושמאל מאתו יתברך, עליו לחשוב שהוא חי רק היום ואין הוא יודע מה ילד יום המחרת, ואם האדם הוא במחשבה זו ודאי שיהיה דבק בהקב"ה, וזהו מה שאמרה המשנה באבות רבי אלעזר אומר שוב יום אחד לפני מיתתך, ואמרו לו תלמידיו וכי יודע האדם מתי ימות שישב יום קודם, אמר להם אדרבא, ישוב היום שמא ימות למחר, ונמצא שאם בכל יום חושב האדם על זאת הרי הוא דבק בה' יתברך ויחזור בתשובה בכל יום, כי יודע שאין לפניו אלא יום זה בלבד שהוא עומד בו,

וכפי שרמזו החכם מכל האדם בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך לא יחסר, ולכן על זה רמז כתוב ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, שאין לאדם להצר על צרת מחר אלא היום בלבד לפניו ומשום כך יהיה דבק עם הקב"ה. (וידבר יוסף)

"לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם": מדוע לא לתת לאדם אפשרות להוסיף במצוות ולהתעלות?

משל מלוצי מספר על בחור צעיר שנסע לחו"ל ושלח לאמו הזקנה תרופת פלאים מיוחדת ואמר לה: "כל יום תשתי 2 טיפות ותהיי צעירה מיום ליום... ובעוד שנה אני חוזר".

האמא התלהבה, פעלה לפי ההוראות, וציפתה בכיליון עיניים לבן שישוב. כשהגיע זמן הנחיתה הוא יוצא מבית הנתיבות ורואה את אימא שלו, והנה נראית היא צעירה כבת 30, ומחזיקה תינוק ביד. הוא מתלהב ואומר לה: "אימא, נראה שהתרופה פעלה כראוי..."

ואז שואל אותה הבן בתמימות: "ומי זה התינוק שבידך?" השיבה האם: "אההה... זה אחיך הגדול, הוא שתה את כל הבקבוק".

כמובן שזו בדיחה, אך נדמיין לעצמנו אדם שקיבל תרופה מהרופא והוא לא קורא את ההוראות, אלא שותה את כל התרופה בפעם אחת, איזה נזק הוא גורם לעצמו?!... עלי, לצורך כמה שצריך.

מבאר ר' יהונתן אייבשיץ: כן הוא במצוות ה'. יש לקחת בדיקת את הכמות הנדרשת, לא להוסיף ולא לגרוע.

"ושמרתם ועשיתם": הצורך בעשייה. אין מספיק לבוא לשיעור לשמוע וליהנות מפרפראותיו של הרב הדרשן, יש הרבה ששומעים, אבל רחוקים הם מההלכה למעשה כמטחוו קשת... "ושמרתם ועשיתם" פירש רש"י: "ושמרתם-זה הלימוד, ועשיתם-כמשמעו, לא די בשמיעה יש צורך בעשייה.

משל למה דומים אלו המשאירים את דברי הרב כרעיון בלבד? לאדם ערירי שהתגורר בגפו, והיה מכין מידי יום את ארוחתו.

יום אחד התאווה לדגים. פנה לחנות וקנה דג. שאל את המוכר: "איך מכינים את הדג לאכילה?" המוכר רשם לו את מתכון ההכנה - כיצד מולחים, האיך מדיחים, וכל תהליך הטיבול והבישול. שמח האיש, קיפל את הדף והניחו בכיסו. נטל את השקית עם הדג ופנה לביתו, "היום יאכל דגים!" - כך חשב.

כשהגיע לביתו, הניח את השקית על השולחן, ופנה להכין את התבלינים והכלים. בינתיים בשקט הגיח חתול מחלון המטבח וחטף את השקית עם הדג. לשמע הרעש הסתובב האיש וראה את החתול בורח כשהדג נעוץ בין שיניו. צחק לעברו ואמר: "מה יועיל לך הדג? חביבי היקר, המתכון אצלי בכיס..."

כן הוא הנמשל: מה יועיל בעדם לשמוע פרפראות ומשלים יפים אם אין הוא מוביל את עצמו לעשייה והתקדמות בדרך ה' טעמי המצוות הם כמתכון, כתבלינים המוסיפים טעם למצוות. אבל העיקר הן המצוות עצמן וקיומן.

"ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך ושוורך וחמורך וכל בהמתך"

ישעיהו הנביא בתוכחתו לישראל אומר: "בנים גידלתי ורוממתי והם פשעו בי, ידע שור קונוהו וחמור אבוס בעליו, ישראל לא ידע, עמי לא התבונן" (ישעיה א, ג). מי הם אותם "שור" ו"חמור" עליהם אומר הנביא "ידע שור קונוהו וחמור אבוס בעליו"?

הריטב"א בחידושו (למסכת יומא ט:) מבאר כי ר' יוחנן בן תורתא המוזכר שם בגמרא, הוא אותו גוי אשר עליו מספר הירושלמי, שקנה פרה מישראל והיא סירבה לחרוש בשבת. היה הגוי מכה אותה ודבר לא הועיל. עד שהגיע היהודי המוכר ולחש באוזני הפרה: עד עכשיו היית ברשותי ואסור היה לעבוד בך בשבת, אך מעתה, כשמכרתך לגוי, צריכה את לחרוש בשבת.

מספר הירושלמי כי הפרה אכן החלה לחרוש, ומשראה זאת הגוי התגייר ונקרא שמו "בן תורתא". על כך אומר הנביא: "ידע שור קונוהו" - היינו אותו שור שסירב לחרוש בשבת, הכיר כי בעליו - "קונוהו" ישראל הינו, וממילא סרב לעבוד בשבת.

עוד אפשר לבאר, כי כוונת הנביא לאותו פר שנתן אליהו הנביא לנביאי הבעל להקריבו לאלוהיהם וסירב להישחט לעבודה זרה, עד שאמר לו אליהו הנביא: כשם שמתקדש שם שמים על ידי הפר שלי, כך יתקדש שם שמים על ידך. ועם כל זאת סירב הפר ללכת מעצמו, עד שמסרו להם אליהו בעצמו (במד"ר כג, ט).

לכך רמז הנביא באומרו: "ידע שור - קונוהו", היינו בוראו, וסירב להישחט לעבודה זרה. "חמור אבוס בעליו": זהו חמורו של רבי פנחס בן יאיר, שהיה אוכל רק מאבוס מעושר וכאשר הביאוהו לאבוס של גוי, סירב לאכול, כי הכיר החמור "אבוס בעליו", על כך מקונן הנביא, כי השור מכיר קונוהו והחמור - אבוס בעליו, ברם "ישראל לא ידע עמי לא התבונן." (חיד"א).

"ואתחנן אל ה' בעת ההיא": "בעת ההיא"-סתם הכתוב ולא פירש באיזה זמן התפלל. למדנו שאדם צריך תמיד להיות מוכן ומזומן להתפלל לה', ואל יאמר שעכשיו אין לו פנאי או סבלנות להתפלל, אלא בכל עת ובכל מקום יעמוד ויתפלל. (ר' נפתלי מרופשיץ)

"רב לך אל תוסף דבר": מובא בזוהר שלכל אדם הוקצבו מספר מילים לדבר במשך כל ימי חייו, וכשהוא מרבה לדבר מקרב מיתתו, חוץ מדברי תורה שמרבים חיים. לכן אמר קהלת "אל תהי סכל, למה תמות בלא עת?" כי הכסיל מרבה דברים ויצטרך למות קודם זמנו. (פניני התורה).

"לא תעשה לך פסל כל תמונה": ידוע שהגאון מהר"י אסאד ז"ל הגיע לבקר בבית המלכות, עם משלחת גדולי ישראל, כשראה את עצמו במראה שהייתה בארמון, בפעם הראשונה בחייו, אמר בהתפעלות: "מלאך הגיע לעזור לנו! תראו בעצמכם!!!"

המהר"י אסאד, לגודל קדושתו, לא הביט בדמותו שלו עצמו אף פעם, וכשראה את עצמו בראי, היה בטוח שאיש האלוקים הנורא שניבט מולו, הוא מלאך אלוקים...

"ודברת בס... ובלכתך בדרך": בבחירתו היה רבי יצחק אלחנן ספקטור מקובנא שריו בעניות גדולה. הגיעו הדברים לידי כך שבתקופה מסויימת לא היה לו כסף אפילו לקנות נעליים לרגליו, לכן לא יכול ללכת ללמוד בבית המדרש ונאלץ להישאר בבית.

במצוקתו, פנה יום אחד לבחור בן גילו שהיה בן עשירים ועמד להינשא, וביקש ממנו: "ראה נא את מצבי הכספי הירוד, עד שאין ביכולתי לרכוש לעצמי זוג נעליים חדשות. הואיל ואתה עומד להתחתן בימים הקרובים, מרשה אני לעצמי להניח כי קנית לך בגדים חדשים ליום שמחת לבך. אנא בטובך, תן לי את הנעליים הישנות שלך, אשר בוודאי כבר לא תזדקק להן אחרי נישואיך, ואז אוכל שוב ללכת ללמוד בבית מדרש". החתן העשיר הביט אליו בבזו ואמר: "אם תלך לעבוד ותרוויח כסף לא תזדקק למתנת בשר ודם ותוכל לקנות נעליים-בכסףך!"

חלפו שנים, רבי יצחק אלחנן התפרסם בכל אתר ואתר כתלמיד חכם מופלג וכפוסק הדור. יום אחד הגיע ר' יצחק אלחנן לוויילנה כאשר באמתחתו כתב יד של אחד מספריו כדי - להדפיסו. קהל רב יצא לקראתו וקיבלו בכבוד מלכים. מספרים שהקהל הרב שיצא לקראתו מנה כעשרים אלף איש, והדבר השאיר רושם כה גדול עד שמושל מחוז ווילנה אסר עליו לשוב ולבוא לשם, מאחר שהכבוד שניתן לו, היה גדול מן הכבוד שניתן לצאר בבואו לוויילנה, והייתה זו פגיעה בכבוד הצאר.

בין הבאים לחלות את פני הגאון היה גם אותו בן עשירים. הלה ידע שר' יצחק אלחנן עומד להדפיס את ספרו ולכבוד הייתה נחשבת בעיני הזכות לממן את הוצאת הספר לאור. ולכן אמר האיש לאורח הנכבד: "הנני מוכן לקבל על עצמי את כל הוצאות הדפס הספר והכריכה ואף את הפצתו". הביט ר' יצחק אלחנן באיש וזיהה אותו כאותו בן עשירים אשר בזמנו סירב להעניק לו זוג נעליים משומשות, ואמר לו: "איחרת את המועד!"

בניו של הרב שהיו נוכחים במקום תמיהו על אביהם. מדוע בניגוד לטבעו דחה את העשיר. הסביר להם ר' יצחק אלחנן: "אל תתמיהו בני, שמעו ואספר לכם:

בצעירותי הייתי יתום ועני, הגיע חורף קשה, נעלי היו קרועות, והייתי זקוק לזוג נעליים טובות כדי ללכת בגשמים ובשלגים. ניגשתי לאדם זה ובקשתי את עזרתו, אך הוא דחני. דעו לכם בני, ייתכן שאילו היה לי אז זוג נעליים טובות, אולי הייתי מוסיף חיל בתורה, אולי הייתי מגיע להשיגים גדולים יותר, ואז היה לאותו אדם חלק הגון בתורת, אולם מאחר שלא זכה העשיר לתמוך בנער הקטן, אין הוא ראוי עתה לתמוך בהוצאות הדפס הספר". (מורשת אבות)

"ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים... ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה": פירש רבינו בחי" שכל חכמות העולם כגון חכמת הרפואה וכדו', הכל נכלל בתורה, והעוסק בתורה ושומרה זוכה לכולם, וכל העמים יענו ויאמרו "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה".

מסופר על רבינו אברהם אבן עזרא זצ"ל שנסע בספינה עם חמשה עשר מתלמידיו וחמשה עשר גויים, רוח סערה נשבה בים והספינה חישבה להישבר. אמר רב החובל: אם ישליכו בים מחצית מן האנשים ייקל המשא ולא תטבע הספינה.

אמר האבן עזרא: טוב שנמות חציינו משנמות כולנו, נפילה גורלות. יעמדו כל השלושים איש בשורה אחת ונתחיל לספור מהראשון ועד התשיעי, והתשיעי יושלך לים, וכך נחזור חלילה, עד שכל מי שילכד במספר התשיעי יושלך לים. וייטב הדבר בעיני כולם.

בחכמתו הגדולה סידר אותם האבן עזרא באופן שבמספר 'תשע' נלכד אחד מהגויים, ותמו כל הגויים מהספינה ותלמידיו ניצלו... וזהו הסדר שהעמידם:

ארבעה תלמידים וחמשה גויים. שני תלמידים וגוי אחד. שלושה תלמידים וגוי אחד. תלמיד אחד ושני גויים. שני תלמידים וגוי אחד. כראות רב החובל את חכמתו העצומה של האבן עזרא שהצליח לעשות תחבולה שרק תלמידיו ישארו בחיים, התפעל עד מאוד מחכמת היהודים הטמונה בלומדי התורה.

"כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים": מה צורך יש שהעמים יראו את חכמתנו ובינתנו? אומר בספר "ברכת מרדכי": היהודי מייצג בעצם מציאותו את הבורא עולם ואת תורתו, ולכן מוטל עליו שכל הנהגתו וכל הלך רוחו יעידו שהוא בן לעם הנבחר.

"בך בחר ה' אלוך ללהיות לו לעם סגולה מכל העמים"

העם היהודי, עם סגולה הוא, והגם שלפעמים יש חלקים ממנו המנסים להתחמק מהגדרה זו ולהשיל את הכתר הנוצץ מעל ראשם, במקרים רבים הם חוזרים אליו, מרצונם או שלא מרצונם. יהודי אחד סיפר, שלפני קרוב ליובל שנים הוא התגורר ב"שוב בא"י שכמעט כל תושביו היו שומרי שבת. אף הקפידו על כך שמכונות לא יכנסו בשערי הישוב מכניסת השבת ועד ליציאתה.

והנה, בשבת אחת, נכנס אחד התושבים לבית הכנסת וכולו נסער ונרגש. סיפר היהודי שבפסי הרכבת, שהיו סמוכים מאוד לישוב, מתנהלת ברגעים אלה עבודה לתיקון המסילה. המתפללים הזדעזעו מחילול השבת בפרהסיא שנעשה בקרבת מקום מגוריהם, ובפרט על ידי גוף ציבורי, ויצאו כולם בצוותא חדא אל מסילת הרכבת, כדי לעצור את העבודות. קבוצת המתפללים עמדה על הפסים ולא אפשרה לפועלים לבצע את העבודה. מקצתם מחו בקול גדול על חילול השבת, ומקצתם מנעו בגופם את המשך העבודות.

המתפללים נגשו אל מנהל העבודה שהיה במקום ותבעו ממנו להפסיק את העבודה. "האמינו לי", השיב המנהל, "שגם אני הייתי רוצה לשבת כעת בביתי בשקט ובמנוחה, אבל מה אעשה ואני כפוף להוראות הממונים עלי? אם תביאו לי אישור להפסיק את העבודות, אשחרר ברגע זה את כל הפועלים ואלך הביתה!"

לרגע השתררה במקום מבוכה קלה. לפתע יצא מתוך הקבוצה יהודי נמוך קומה ורזה, שהיה ידוע כאחד המתפללים השקטים, שבדרך כלל אינו משמיע את קולו בבית הכנסת בשום ויכוח או עניין ציבורי. הוא התקדם לעבר מנהל העבודה, הפשיל את שרוולו ופנה אל האיש בזעקה: "לאיזה אישור אתה ממתין?"

הנוכחים היו בטוחים שהאיש הפשיל את שרוולו כדי להרים את ידיו על מנהל העבודה ולהכותו כהוגן על שהעז להפריע את מנוחת השבת. אבל היהודי הנמוך המשיך וצעק: "האם אתה זקוק לאישור לכך שאנחנו יהודים ונצטוונו בתורה על שמירת השבת? הנה לך, כאן על זרועי חקוק מספר המוכיח לך שאנחנו יהודים, כאלף עדים! מספר זה נחקק על זרועי באשוויץ. האם זה לא מספיק לך כדי להגיע למסקנה שאסור לנו לחלל שבת?...!" ומנהמת ליבו הפצוע הוסיף: "ראה, הנה כאן כתוב שאנחנו יהודים, ויהודים צריכים לשמור שבת!"

האנשים שהיו במקום הופתעו למשמע דברי המתפלל, אבל מה שקרה אחר כך זעזע את כולם עוד יותר, גם את המתפלל הנמוך, שאולי לא המתין לתגובה שכזו ממנהל העבודה. המנהל החוויר כסיד ונאלם דום. לא היה בכוחו להוציא הגה מפיו. לאחר דקה -

התעשת ופרץ בבכי נסער... גם הוא הפשיל את שרוולו והציג בפני הנוכחים את המספר שהיה חקוק על זרועו! בתגובה ספונטנית התנפל מנהל העבודה על היהודי הנמוך, חיבקו ונישקו ואמר לו: "אחים אנחנו! אחים לאותו עם קדוש! אני מבטיח לך, מהיום והלאה אני שומר שבת, עם או בלי אישור מהממונים עלי. הממונה היחיד יהיה מעתה רק הקב"ה!" לאחר כמה דקות לא היה אף פועל אחד על המסילה. כולם הלכו הביתה. עם סגולה. (עלינו לשבח)

"ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום": אמרו חז"ל [במסכת כתובות ק"א], מובא שאנשים רחוקים מתורה אינם חיים, שנאמר "טל אורות טליך, וארץ רפאים תפיל".

א"כ שואלת הגמרא; האין להם רפואה? התשובה: ואתם הדבקים וכו', ע"י דבקות בקב"ה נזכה לחיים. איך יתכן לדבוק בשכינה שהיא אש אוכלת? עונה הגמרא 'ע"י שמישיא בתו לתלמיד חכם ומהנהו מנכסיו ועושה איתו סחורה, נדבק בשכינה'.

נמצא שע"י קירוב לתלמידי חכמים בכל העניין מתקרב לקב"ה, שהשוו מורא תלמיד חכם למורא שמים. ולכן רואים כמה דביקות צריך אדם לדבוק בחכמים, וע"י כך זוכה לחיים. אם לאידך גיסא, המזלזל בתלמידי חכמים, הרי זה בדיוק ההיפך חס ושלום.

מעשה בר' אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד, שהלך לאסוף כסף לשיבתו הקדושה, אך ימים אלו היו גשומים וקרים, אך לא חשך עצמו מכך, וכאשר הגיע לבית הגביר הידוע במתן הצדקה חשב לעצמו איך אני אכנס אליו כך מלא בוז ולכלוך, הרי אלכלך לו את השטיחים והרהיטים. אך אפוא מסביב בדרך אחורית צדדית. הלך ועשה כן, והחל לדפוק בדלת הבית. יצאה העובדת של הנדיב והלכה לקרוא לאדון.

כאשר בא האדון הגביר, החל לבכות, כל הזמן חניכתי את בנותי לאהבת תורה ות"ח, וכעת יראו שלא נכנסת מתוך הכניסה הראשית, יחשבו שנכסי יקרים יותר מת"ח. לכן מבקש אני ממך ללכת מהכניסה הראשית, ותלכלך את השטיחים וכל המשתמע מכך. ובזה יראו את ערך אהבת התורה.

"ודברת בס': 'ולא בדברים אחרים' (יומא יט): מובא בשם רבי ישראל מסלנט: משל לאדם אשר ניתק את פסי הרכבת בקטע קצר של כמה אמות בלבד. לכאורה יתמם הוא ויאמר וכי מה חשיבות יש לכמה אמות לעומת אלפי הקילומטרים שמסילת הברזל נמשכת לאורכם. אך כל בר דעת מבין כי במעשה זה הוא ממיט אסון גדול על נוסעי הרכבת.

כך גם עם ישראל, הגם שאלפי שנה עוסקים יהודים ועמלים בתורה, מכל מקום כל הפסקה בלימוד שלא לצורך, ולו גם לשעה קלה, נזקה גדול וסכנתה מרובה עד למאד. [שיחות ומשלים מבעל החפץ חיים]

קדמי ביטוחים

ר' קדמי בציון בעל הכלי יקר-פראג

המרכז הארצי לביטוח רכב

מחירים הכי זולים, תנאים הכי טובים,

והעיקר כולם בבית מרגישים.

דירה. עסק. חיים.

פנסיה. מסכנתא.

5 דקמ אלף ז'ול ואקמליס פינול

2770 * מתקשרים ומרוויחים...

לע"נ: ר' משה בר גימול, מרת רחמה בת ביחה, ר'אברהם נתניהו בר אסתר רוזה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת קלוד מכלוף בן חסיכה מיכל בת רינה זקלין בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת ר' יצחק וינונו בן ממו ראובן פרץ בן שמחה רחל בת זהבה ז"ל

לרפואה והצלחת אראלה בת לילי אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת אליס וינונו בת קמרה יונה בת אסתר

לרפואה והצלחת אהרון רונן בן אליס יצחק וינונו ומשפחתו